

BIBLIOGRAFIA PER UNA HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ DE LES ILLES BALEARS

Actualitzada a: desembre de 2007

A

- AA.DD. (1977). *L'educació a Mallorca. Aproximació històrica*. Palma: Ed. Moll.
- AA.DD. (1991). *El Col·legi Municipal de Manacor i l'ensenyament mitjà*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- AA.DD. (1997): *Dones a les Illes, treball, esplai i ensenyament (1895-1945)*. Palma de Mallorca: Imp. Politécnica, Govern Balear.
- AADD (1983): *Els primers cinquanta anys del Politènic*. Felanitx: Institut Polítènic de Formació Professional a Mallorca, Imp. Hispania.
- AADD (2005): *CP Sa Graduada, 75 anys d'història (Maó, 1930-2005)*. Maó: CP Sa Graduada, Editorial Menorca SA.
- AADD (2006): "Història del Cercle Artístic. A: *Publicacions des Born*, núm. 17-18, Ciutadella de Menorca.
- AADD (2007): *Guillem Vives Rotger, el Pare Vives*. Pollença: Ajuntament de Pollença [Anuari, núm. 12].
- ABRINES, B. (1986). "La Unió Obrera Balear (1881-1896)". A: *Moviment obrer i educació popular. VIII Jornades d'Història de l'Educació als PP.CC. Menorca, 1986*. Palma de Mallorca: ICE, Universitat de les Illes Balears.
- ADROVER, J; VALLESPIR, J; VILLALONGA, LI; (1982): "Regeneracionisme i educació a Menorca: aproximació a l'ideari pedagògic de Joan Benejam". A: *Educació i Cultura*, núm. 5-6, pàg. 127-143.
- ALBERTÍ J.(1979). *Expressió escrita i creativitat infantil. Una experiència escolar a Mallorca*. Palma: Ed. Cort, 1979.
- ALCOVER, A. M. (1915). *Vida del Rdm. Ilm. Sr. D. Pere Juan Campins i Barceló, bisbe de Mallorca*. Palma de Mallorca: Estampa de'n Felip Guasp.
- ALCOVER, J. D. (1920). *Alejandro Roselló, hijo ilustre de Mallorca*. Palma: Imp. de J. Tous.
- ALEMANY VICH, L. (1951). *El Real Colegio Militar de Palma de Mallorca*. Palma: Imp. Mn. Alcover.
- ALOMAR ESTEVE, C. (1983). "Los estudios de derecho en Mallorca 1721-1829". A: *Estudis Balearics*, núm. 11 (desembre), pàg. 21-33.
- ALZINA SEGUI, P. (1980). *La Escuela Libre de Alayor (1906-1939)*. Publicación del Seminario Didáctico de Geografía e Historia. núm. 1. Mahón: Inst. Nacional de Bachillerato.
- ALZINA SEGUI, P. (1982): "Llengua i educació a Menorca. Aproximació històrica al fet lingüístic

illenc". A: *Actes de 5enes Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, pàg. 48-64.

ALZINA SEGUI, P. (1988): "L'Escola laica d'Alaior". A: *Full informatiu*. Barcelona 1988, pàg. 137-141.

ALZINA SEGUI, P. (1990): "L'educació a Alaior. Reflexions". A: *Records d'Alaior*. Alaior: Ajuntament d'Alaior, pàg. 17-28.

ALZINA SEGUÍ, P. (1997): "Les escoles obreristes a Menorca. Revisió de les aportacions pedagògiques i interpretació crítica sobre el seu abast". A: *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1997, pàg. 9-59.

ALZINA SEGUÍ, P. (2001): "Joan Benejam: un mestre avançat al seu temps", *Publicacions des Born. Treballs de la Secció d'Estudis*, núm 9. Ciutadella: Cercle Artístic, pàg. 89-101.

ALZINA SEGUÍ, P. (2005): "L'ensenyament de la lectura i la lluita contra l'analfabetisme a les escoles públiques de Maó". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 175-190.

ALZINA SEGUÍ, P. (2005): "164 anys d'escola a Sant Climent (illa de Menorca)", *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, 2005, pàg. 39-51.

ALZINA SEGUÍ, P. (2007): *La realitat educativa a Menorca. Ahir, avui i demà*. Palma: Lleonard Muntaner Editor, Fundación GADESÓ [Andreu Ferret, 5].

ALZINA SEGUÍ, P.; MANTECÓN, M. (2001). *Joan Comas Camps, de pedagog a antropòleg*. Maó: Institut Menorquí d'Estudis, Consell Insular de Menorca [Cova de Pala, 16].

ALZINA SEGUÍ, P.; CARRERAS JAUME, F. (2002). *El Casino 17 de Gener: una part de la nostra història*. Ciutadella de Menorca: Casino 17 de Gener.

AMENGUAL BATLE, J. (1978-79). "El catecismes populars de Mallorca: d'instrument pastoral a mitjà de control cultural de l'Estat". A: *Mayurqa*, nº 18, Mallorca.

AMENGUAL BATLE, J. (1986). "Catecismes en Català impresos a les Balears". A: AADD. *Els escriptors balears i la seva producció en Català*. Palma: Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear.

AMENGUAL BATLE, J. (1986): "Catecismes en català impresos a les Balears". A: AADD. *Els escriptors de Balears i la seva producció en català*. Palma de Mallorca: Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear.

AMENGUAL BATLE, J. (1987). *Mn. Antoni Roig i Rexart, peoner de la caritat i l'evangelització. Fundador de les Germanes de la Caritat*. Mallorca.

AMENGUAL BATLE, J. (1990). "Nova documentació sobre la imposició del castellà a l'ensenyament

del catecisme a la Seu de Mallorca, maig 1773 a gener 1779", *Fontes Rerum Balearium*, nº1, Mallorca, pàg. 187-211.

AMENGUAL BATLE, J. (1991). *Llengua i catecisme de Mallorca: entre la pastoral i la política*. Palma: Institut d'Estudis Balears, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear.

AMENGUAL, C.M.; BALLESTER, A. (1989). "L'Escola Metodista de Capdepere". A: *Educació i Cultura*, nº7, Palma 1989. pàg. 141-156.

ANÒNIM. *Miquel Salvà Bolívar. Una vida entregada a la enseñanza, 5 de diciembre 1898 a 4 de mayo 1961*. Palma de Mallorca: Imprenta Politécnica.

ARBONA PUJADES, A. (1973). "Escoltisme a Mallorca.". A: *Lluc*, núm. 623, pàg. 31-32.

ARROM COLL, S. (2004). *Sant Josep Obrer (1951-1997). 46 anys d'il·lusions i de treballs*. Palma: Fundació Col·legi Sant Josep Obrer-Corpus Christi.

AYUNTAMIENTO DE PALMA (1973) *Cinco años de promoción educativa. 1968-73*. Palma de Mallorca: Gráficas Jorvich.

B

BALLE, M.; PERELLÓ, M. (1998). *Gabriel Comas i Ribas, la seva vida i obra*. Col·lecció Els nostres educadors nº6, Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.

BALLESTER, R. (1904). *Bosquejo histórico sobre la Instrucción Pública en Mallorca*. Palma de Mallorca: Tip. Franc. Soler Prats.

BALLESTER PONS, P. (2005): *Lletres a una mare maonesa* (Estudi introductor de Xavier Motilla Salas i Bernat Sureda Garcia). Menorca: Institut Menorquí d'Estudis, Capcer 18.

BARCELÓ BOVER, G. (1974). "A Manacor un exemple: l'Escola Municipal de mallorquí.". A: *Lluc*, núm. 636, pàg. 27-28.

BARCELÓ I PONS, B. (1978). "La planificació de l'Educació a les Balears en 1970". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 20-25.

BASSA MARTÍN, R. (1976). "L'educació permanent d'adults a les Illes: necessitats i problemes". A: *Lluc*, núm. 662, pàg. 20-25.

BASSA MARTÍN, R. (1978). "Les Escoles d'Estiu a Mallorca (1968-1977)". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 112-117.

BASSA MARTÍN, R. (1997). "La formació dels mestres a les Escoles d'Estiu de Mallorca (1968-1996)". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. Actes de les XIII Jornades d'Història de*

l'Educació als Països Catalans. Vic: Eumo, pàg. 177-187.

BASSA, R.; OLIVER, M. F. (1997). *Les Escoles d'Estiu a Mallorca (1968- 1996)*. Palma: Ferran Sintes Editor.

BASSA MARTÍN, R. (1998). "Un moviment de renovació pedagògica: les Escoles d'Estiu a Mallorca (1968-1996...)." A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 50-56.

BASSA MARTÍN, R. (2005): "El tractament del gènere a la literatura infantil i juvenil catalana" A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 49-73.

BASSA I MARTÍN, R. (2005). "Els llibres escolars de lectura i els àmbits (d'intervenció didàctica) de la mostra". A: BASSA I MARTÍN, R.; FERRAGUT CARREÑO, M. A. (coord.): *Lectura i escola. Els llibres escolars de lectura dels nostres padrins. Una mostra antològica, 1900-1950*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, pàg. 13-24.

BASSA I MARTÍN, R.; FERRAGUT CARREÑO, M. A. (2005): *Lectura i escola. Els llibres escolars de lectura dels nostres padrins. Una mostra antològica, 1900-1950*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics.

BAUZA, C. (1917). *Congregación Diocesana de las Hermanas de la Caridad de S. Vicente de Paul. Su origen, sus progresos*. Palma: Amengual y Muntaner.

BAUZA, C. (1918). *Origenes de la Congregación diocesana Hijas de Nuestra Srª de la Providencia*. Felanitx: Ed. Reus.

BENNÀSSAR ALOMAR, M. (1988). "Proyectos educativos institucionales (1810-1814)". A: *Estudis Baleàrics*, nº 29-30, Mallorca, pàg. 143-146.

BONNIN AGUILO, F. (1970). *Guillermo Cifre de Colonia. Ensayo biográfico. (1848-1908)*. Palma: Imp. Alfa.

BONNIN AGUILO, F. (1977). *Guillem Cifre de Colonya. Fill il.lustre de Pollensa*. Palma: Imprenta Jorvich.

BORDOY, R. (1994). *La Salle a Santa Margalida, 1912-1968. 56 anys d'història*. Santa Margalida.

BOSCH CONTESTI, R. (1991). *Gabriel Comas i Ribas. Un mestre del seu temps*. Palma de Mallorca: Edicions de l'Ajuntament d'Esporles.

BOSCH FIOL, E.; FERRER PÉREZ, V. (1997). *El model de dona a la Secció Femenina (1939-1975)*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears, Consell Insular de Mallorca.

BOVER PUJOL, J. (1981). "Un mestre de mestres: Melsión Rossello Simonet. Nota biogràfica". A: *Maina*, núm. 3, pàg. 11-13.

BUJOSA HOMAR, F. (1975). *La Academia Médico-práctica de Mallorca*. Valencia: Cátedra e Instituto de Historia de la Medicina.

BUJOSA HOMAR, F. (1978). "L'Acadèmia Médico-Pràctica de Mallorca.". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears.

BUJOSA, F.; MOLL, I.; SUREDA, B. (2000). "La avanzada transición demográfica en Mallorca: el caso de la mortalidad infantil". A *Boletín de la Asociación de Demografía Histórica*, XVIII, pàg. 125-145.

BURGUÉS MESTRE, J.J. (2004): "Transició democràtica a les Illes Balears des de la revista *Lluc*. Un punt de vista educatiu (1974-1978)". A: *Lluc. Revista de cultura i d'idees* (núm. 842, novembre-desembre). Palma: L'espurna edicions, pàg. 23-26.

BURGUÉS MESTRE, J. J. (2005): "Transició democràtica a les illes Balears. Una perspectiva educativa des de la revista *Lluc*: 1979-1983", *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, pàg. 101-116.

BURGUÉS MESTRE, J. J. (2005): "Transició democràtica i preautonomia a les Illes Balears. Els fonaments de l'actual ensenyament de i en llengua catalana: una iniciativa de La Caixa a les escoles". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Balearics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 215-226.

C

CÀNAVES, M.; SERRA, J.; SERRA, M.A. (1997). *Francesc Rosselló i Gil i Margalida Bordoy i Sansó*. Col.lecció Els nostres educadors nº5, Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

CANUT, M.LL. (1997). "Dones i educadores a la Menorca de la primera meitat del segle XX". A: *Dones a les Illes, treball, espai i ensenyament (1895-1945)*. Palma de Mallorca; Imp. Politècnica, pàg. 129-144.

CANUT, Mª L. i AMOROS, J.L. (1989). *Anatomía de una cultura. Cien años de la Revista de Menorca (1888-1988)*. Maó: Institut Menorquí d'Estudis.

CANUT, Mª L.; AMORÓS, J.L. (2000). *Maestras y libros (1850-1912)*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears, Institut Menorquí d'Estudis.

CANUT, Mª L.; LLADÓ, Mª I. (1998). *Biblioteca Alberta Giménez. Catálogo alfabético de autores*. Palma de Mallorca: Edicions Miramar.

CAPO, J. (1961). *Centenario franciscano. Breve reseña histórica de la Fundación en Lloseta de las Religiosas Franciscanas Hijas de la Misericordia*. 1861-1961. Palma de Mallorca: Imp. Independencia.

CARABALLO, F.; CLADERA, M.; VALLS, C. (1998). *Mossèn Bartomeu Oliver i Amengual*. Col·lecció Els nostres educadors n°7, Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

CARBONELL, J. (1961). "Notes sobre els principis de la lectura menorquina de 1804". A: *Estudis Romanics*, vol. VIII, pàg. 195-214.

CARDELL TOMAS, S. (1993). "Els lluissons i el col·legi de Sant Bonaventura". A: CABOT ROSSELLÓ, (Coord.): *El convent de Sant Bonaventura de Llucmajor. Història i art*. Llucmajor: Edició dels PP. Franciscans de la TOR de St. Francesc, ", pàg. 213-234.

CARDONA, A. (1991). *Antoni Albertí Nieto, un mestre eivissenc*. Eivissa: Conselleria de Cultura, Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

CARRIO I TRUJILLANO, B. (1989). "Metodología d'història de la premsa a Mallorca: les publicacions nacionalistes". A: *Randa*, n° 24, Mallorca.

CARRIO, P. J.(1975). "Les colònies de vacances". A: *Lluc*, núm. 648, pàg. 4-6.

CASASNOVAS CAMPS, M.A. *Biblioteques, llibres i lectors. La cultura a Menorca entre la contrarreforma i el barroc*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.

CASTANYER SASTRE, J. (1986). "La Junta Local de Reformes Socials i l'evolució del moviment obrer a Sóller (1900-1923)". A: *Randa*, n° 20, Mallorca.

CASTELLS, C. (1988). *Resumen histórico del antiguo colegio de Ntra. Sra. de la Crianza conocido por el de la Presentación de la Virgen Niña. 50 años con las Hermanas Misioneras de los Sagrados Corazones (1939-1988)*. Palma de Mallorca.

CAVALLER PIRIS, J. (1922). *Pedagogos ilustres: Maestro Benejam*. Ciudadela: Imp. Moll.

CERDÀ MARTÍN, M. (1986). "Sobre Don Guillem i la seva escola". A: *Cala Murta*, octubre.

CERDÀ MARTÍN, M. (1991). *Pollença: Educació en torn als primers anys dels teatins*. Pollença-Palma: Punt Gràfic.

CERDÀ MARTÍN, M. (1999). *L'Escoltisme a Mallorca (1907-1995)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

CERDÀ MARTÍN, M. (2006): *Monti-sion, 100 anys educant. Pollença (1905-2005)*. Pollença: El Gall Editor.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1971). "Jovellanos i la seva tasca educadora a Mallorca". A: *Lluc*, núm. 145.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1973). "El Instituto Balear, estudio pedagógico". A: *Revista Balear*, núm. 31, pàg. 20-25.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1976). "Notes per a un estudi dels mètodes d'ensenyament a les escoles de primeres lletres de Ciutat de Mallorca". A: *Lluc*, núm. 665.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1977). "Herencia ilustrada y enseñanza institucional de la agricultura en Mallorca" A: *Revista Balear*, núm. 46, pàg. 23-33.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1977). "D. Alexandre Rosselló i l'Escola Mercantil de Ciutat de Mallorca". A: AADD. *L' Educació a Mallorca, aproximació històrica*. Palma de Mallorca: Editorial Moll, pàg. 65-108.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1977). "Las Escuelas de primeras letras (Palma 1800-1850). Aproximación a sus métodos de enseñanza". A: *Perspectivas Pedagógicas*, nº39, Barcelona.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1978). "Els inicis de l'Escola Nova" a Mallorca (1910-1920)". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 36-41.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1979). "El rapport de Condorcet y su incidencia en la planificación de la segunda enseñanza en Mallorca". A: *Educació i Cultura*, núm. 1.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1979). "Església i Educació a Mallorca (1916-1922)". A: *Actes III Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Palma de Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 65-108.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1980). "La història de l'educació i de la cultura als Països Catalans". A: *Lluc*, núm. 690, pàg. 25-27.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1980). "L'evolució de l'educació a Mallorca en els segles XIX i XX". A: *Full informatiu de la coordinadora de les Jornades d'història de l'educació als Països Catalans*, nº1, Girona. pàg. 25-40.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1980). "Un cas d'influència institucionista a Mallorca. Els inicis de l'activisme escolar". A: *Lluc*, núm. 693, pàg. 21-23.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1980). "Un regeneracionista mallorquí: Rafael Ballester i l'ensenyament de la geografia". A: *Trabajos de Geografía*, núm. 37, pàg. 63-82.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1982). "Notes sobre els inicis de la pedagogia obrerista d'esquerres a Mallorca". A: *Educació i Cultura*, núm. 3, pàg. 159-167.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1983). "Els col·legis privats de segona ensenyança a Mallorca". A: *Educació i Cultura*, núm. 4, pàg. 31-41.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1983): *Nacionalisme i educació a Mallorca*. Palma de Mallorca: Obra Cultural Balear.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1984). "Gabriel Alomar i la presència de Montessori a Barcelona". A: *V Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Ed. EUMO, vol III.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1984). "La decepció de l'Estat liberal envers l'educació. Mallorca i l'ensenyament primari després de la "Gloriosa". A: *Comunicacions VI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Lleida, pàg. 174-185.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1984). "Les ciències de l'educació a la Universitat de Barcelona". A: AADD. *Cinquantanari del Estudi Pedagògic*. Barcelona: Universitat de Barcelona, pàg. 15-20.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1984). *D. Miquel Porcel Riera i els inicis de l'activisme escolar a Mallorca*. Palma: Centre d'Estudis Gabriel Alomar.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1985). "El Comparativismo Pedagógico y la crítica educativa en los primeros años de la Restauración". A: *La Educación en la España Contemporánea. Cuestiones Históricas*. Madrid: Sociedad Española de Pedagogía, pàg. 115-125.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1987). "Vida Urbana i Publicitat Educativa". A: *Educació al món urbà. Actes de les IX Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Barcelona, pàg. 84-95.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1988). "D. Llorenç Mª Duran i Coli. Sus aportaciones a la renovación educativa mallorquina". A: *Educació i Cultura*, núm. 5-6, pàg. 144-172.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1988). "Els col·legis privats de segona ensenyança a Mallorca". A: *Full informatiu de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana*, nº5/6, Barcelona, pàg. 100-105.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1988). "Comentari d'un text pedagògic de Tomàs Aguiló". A: *El Mirall*, nº19, juliol-agost, pàg. 52-55.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1989). "El moviment de Renovació Pedagògica: Relacions Catalano-Mallorquines". A: *Butlletí de la Societat Catalana de Pedagogia*, nº0, Barcelona. pàg. 45-60.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1991). "La teoria de l'educació activa a Mallorca a finals del s. XIX o el pas del biologisme al psicologisme pedagògic". A: *Comunicació presentada a les XI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Reus.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1991). *Assaig d'història de l'educació a la Mallorca contemporània*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1993). "Mallorca: l'educació". A: AADD: *Mallorca*. Palma de Mallorca: Ediciones PromoMallorca, pp.507-522.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1993). *Joan Capó Valls de Padrinas. Un temps, uns fets*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears, Ajuntament de Felanitx.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1994). "La Institución Libre de Enseñanza en Mallorca", DELGADO, B. (coord). *Historia de la Educación en España y América, (tomo III)*. Madrid: Ed. Morata & SP, pp.470-476.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1995). "Disseny metodològic per l'estudi de l'Institut Balear". A: *Educació i Història*, nº2, Barcelona, pàg. 18-22.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1995). "Notes breus per a una Història de la Psicologia a Mallorca. Els seus orígens". A: *Psicologia i Pedagogia, llibre homenatge a Alfredo Gómez Barnussell*, Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 51-66.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1996). "Inca i la Renovació Educativa". A: *II Jornades d'Història Local*. Inca.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1996). "Les idees pedagògiques de Joan Benejam a través dels seus escrits "mallorquins" (segle XIX)". A: *Revista de Menorca*, I, Menorca, pàg. 29-42.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1996). "Mallorca i l'origen del Pestalozzianisme". A: *L'Arc*, nº1, ICE-UIB, pàg. 10-14.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1996). "Paradigmas curriculares y realidad escolar. A propósito de la educación de párvulos en España de la Restauración". A: *IX Coloquio Historia de la Educación. El currículum: Historia de una mediación social y cultural*, (tomo II), Granada, pàg. 265-276.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1997): "Joan Benejam i Vives. Vida, ideologia pedagògica i personalitat", *Revista de Menorca*. Maó: Ateneu Científic, Literari i Artístic, Institut Menorquí d'Estudis, pàg. 79-110.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1997). "Europa en la formació del magisteri dels Països Catalans". A: *La formació inicial i permanent dels mestres, Actes de les XIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, pàg. 15-51.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1998). "Darreres experiències d'innovació educativa a les Balears". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 68-73.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1998). "Pestalozzi, el pestalozzianismo y Mallorca". A: RUIZ BERRIO, J.; GARCÍA FRAILE, J.A.; RABAZAS, T. (edt). *La recepción de la Pedagogía Pestalozziana en las sociedades latinas*. Madrid: Ed. Endymión.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1998). "Vanguardias educativas en la España del siglo XX". A: *Revista Española de Pedagogía*, nº 210, abril-junio, pàgs. 263-284.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1999). "L'aportació dels instituts d'ensenyament secundari a la formació professional en el segle XIX. El cas de l'Institut Balear". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró. Mataró: Gràfiques rotatives, pàg. 179-187.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1999). "La renovació educativa a Balears. (Anàlisi bibliogràfica i situació investigadora)". A: *Educació i cultura*, núm, 12, pàg. 121-142.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1999). "Las primeras aplicaciones del Método Montessori en Mallorca". A: LASPALAS, J. (edit.). *Historia y Teoría de la Educación*, Pamplona: Editorial Eunsa, pàg. 124-138.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (1999). "Precedentes y experiencias Freinet en Mallorca". A: RUÍZ BERRIO, J.; BERNAT MONTESINOS, A.; DOMÍNGUEZ, M.R.; JUAN BORROY, V.M. (eds.). *La educación en España a examen (1898-1998). Jornadas nacionales en conmemoración del centenario del Noventayocho, vol. II*. Zaragoza: MEC, Exma. Diputación de Zaragoza, Institución "Fernando el Católico" (CSIC), pàg. 435-445.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (2003): "Freinet a Mallorca. Una revisió". A: *XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans: La renovació pedagògica*. Girona: CCG Edicions, pàgs. 155-167.

COLOM CAÑELLAS, A.J. (2005): "El llibre escolar i la renovació educativa a casa nostra". A: BASSA I MARTÍN, R.; FERRAGUT CARREÑO, M. A. (coord.): *Lectura i escola. Els llibres escolars de lectura dels nostres padrins. Una mostra antològica, 1900-1950*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Balearics, pàg. 35-41.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; P. ALZINA SEGUÍ, P. (2005): "La història de l'educació a Menorca. Anàlisi bibliogràfica", *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, pàg. 7-22.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; DIAZ DE CASTRO, F. J. (1976). "El fracaso del Krauso-institucionismo en Mallorca". A: *Mayurqa*, núm. 16.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; DIAZ DE CASTRO, F. J. (1977). *Educación y Sociedad en la Mallorca contemporánea. La experiencia institucionista*. Palma: Impresràpid.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; DIAZ DE CASTRO, F. J. (1985). "Cossío y Mallorca". A: *Bordon*, nº258, mayo-julio, Madrid, pàg. 343-363.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; DIAZ DE CASTRO, F. J. (1988). *Mateu Obrador. Obra pedagògica*. Palma de Mallorca: Govern Balear. Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; JANER, G. (1977). "Guillem Cifre de Colonya i la Institución Libre de Enseñanza". A: *Lluc*, desembre.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; SUREDA GARCIA, B. (1979). "Els orígens de l'ensenyament secundari a Mallorca". A: *Actas III Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Girona.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; SUREDA GARCIA, B. (1980). "Bibliografía per a una història de l'educació a Mallorca". A: Separata de *Fontes Rerum Balearium*, vol III (1979-80). Palma de Mallorca: Fundación Bartolome March.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; SUREDA GARCIA, B. (1990). "Educación femenina y confrontación ideológica en la Restauración". A: *Mujer y Educación en España 1868-1975. VI Coloquio de Historia de la educación*, Sociedad Española de Historia de la Educación-Universidad de Santiago, pàg. 104-

COLOM CAÑELLAS, A.J.; SUREDA GARCIA, B. (1991). "La influencia de las ideas de la Revolución Francesa en la configuración del sistema educativo en Mallorca"(en colaboración)". A: *La Revolución Francesa y su influencia en España*. Madrid: UNED, Universidad Complutense de Madrid.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; SUREDA GARCIA, B. (1998). "El proceso político de creación de la UIB". A: *Universidad en el siglo XX: España y Iberoamérica. Actas del IX Coloquio de Historia de la Educación*. Murcia, Universidad de Murcia, pàgs. 110-116.

COLOM CAÑELLAS, A.J.; VILANOVA RIPOLL, C.M. (1996). "Algunos precedentes de la educación ambiental (Baleares 1900-1910)". A: *IX Coloquio Historia de la Educación. El currículum: Historia de una mediación social y cultural*, Granada, (tomo II), pàg. 141-146.

COLL CANYELLES, M. (2000). *Gabriel Coll i Mulet, "Mestres Guillemet"*. Santa Eugènia: Ajuntament de Santa Eugènia, 2000.

COL-LECTIU TERANYINES. (2002). *Josep Rosselló Ordines (1882-1966). Pedagogia innovadora, curiositat científica, creació artística*. Sant Joan: Col·lectiu Teranyines [Monografies santjoaneres, 12].

COMAS, CAMPS, M. [Edició de José M. Bernal Martínez i Francesca Comas Rubí]: *Escritos sobre ciencia, género y educación*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2001.

COMAS RUBÍ, F. (1997). *Melcior Rosselló i Simonet, mestre*. Palma de Mallorca: Documenta Balear, Ajuntament de Santa Maria del Camí, CIM.

COMAS RUBÍ, F. (1997). "La pedagogia musical a Mallorca. La introducció del mètode d'educació pel ritme d'Émile Jaques-Dalcroze (1909-1922)". A: *Educació i Cultura*, Palma de Mallorca, pàg. 39-48.

COMAS RUBÍ, F. (1997): "Els primers viatges pedagògics per a la formació del Magisteri. Visita a les Escoles Normals de París (1838)". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. Actes de les XIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró: Gràfiques rotatives, p. 55-61.

COMAS RUBÍ, F. (1998). "Bartomeu Ordinas Bauçà i el Col·legi de Santa Teresa del Pont d'Inca". A: *II Jornades d'Estudis Locals de Marratxí*, Ajuntament de Marratxí, pàgs. 211-218.

COMAS RUBÍ, F. (1998). "Los Teatinos y su influencia en la introducción de los primeros métodos de renovación pedagógica en Mallorca a principios del siglo XIX". A: *Regnum Dei-Colletanea Teatina*, nº. 124, anno LIV, Roma, pàgs. 247-267.

COMAS RUBÍ, F. (1998). "Influències de la pedagogia europea a Mallorca (1910-1920)". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pp29-32.

COMAS RUBÍ, F. (1998). "Les aportacions de Francesc Riutort a la Inspecció General d'Instrucció Primària durant la segona meitat del segle XIX". A: *Educació i Cultura*, nº11, Palma de Mallorca, pàgs. 69-82.

COMAS RUBÍ, F. (1998). "Notes per a una Història de l'Educació a Santa Maria del Camí". A: *Jornades d'Estudis Locals a Santa Maria del Camí*, Ajuntament de Santa Maria del Camí, pp.313-323.

COMAS RUBÍ, F. (1999). "Els orígens de la Inspecció provincial a Balears, una mesura políticoadministrativa del liberalisme moderat". A: *Educació i cultura*, núm. 12, pàg. 57-67.

COMAS RUBÍ, F. (1999). "Música i Magisteri a Mallorca: l'aportació de Ramon Morey a la difusió del Mètode Dalcroze". A: *V Simposium i Jornades Internacionals de l'Orgue Històric de les Balears. V Trobada de Documentalistes Musicals*, Pollença, pàgs. 257-270.

COMAS RUBÍ, F. (1999). "Un puente hacia la pedagogía europea: Baleares y sus relaciones con la JAE (1907-1936)". A: RUIZ BERRIO, J.; BERNAT MONTESINOS, A.; DOMÍNGUEZ, M.R.; JUAN BORROY, V.M. (eds.). *La educación en España a examen (1898-1998). Jornadas nacionales en conmemoración del centenario del Noventa y ocho, vol. II*. Zaragoza: MEC, Exma. Diputación de Zaragoza, Institución "Fernando el Católico" (CSIC), pàg. 247-259.

COMAS RUBÍ, F. (1999-2000). "Francesc J. Riutort i Feliu, esbós biogràfic-professional (1812-1885)". A: *Educació i Història*, núm.4. Pàg. 142-160.

COMAS RUBÍ, F. (2001) "Els primers esforços municipals per implantar la graduació de l'ensenyament a Mallorca". A: *XV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Badalona. (Edició en CD, ISBN 84-88758-08-1, DL B-48540-01)

COMAS RUBÍ, F. (2001) "Los viajes pedagógicos como estrategias de acreditación implícita. Un ejemplo ilustrativo". A: *XI Coloquio nacional de Historia de la Educación. La acreditación de saberes y competencias. Perspectiva histórica*. Oviedo: Universidad de Oviedo, Ministerio de Ciencia y Tecnología, Consejería de Educación y Cultura del Principado de Asturias. Págs. 567-574.

COMAS RUBÍ, F. (2001) *La consolidació del sistema educatiu liberal a Mallorca. L'aportació de Francesc Jaume Riutort i Feliu (1812-1885)*. Palma de Mallorca: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears.

COMAS RUBÍ, F. (2001). "Introducción y primeras aplicaciones del slöjd -trabajos manuales según el sistema de Nääs (Suecia)- en España". A: *Historia de la Educación*, núm. 20, 2001, 261-282.

COMAS RUBÍ, F. (2002). "La depuració dels mestres a Santa Maria del Camí durant la Guerra del 36" A: *III Jornades d'Estudis Locals de Santa Maria del Camí*, Ajuntament de Santa Maria del Camí, pàgs. 179 – 188.

COMAS RUBÍ, F. (2002). "Reforma urbanística i renovació pedagògica en la Mallorca d'inicis del segle XX". A: *Educació i Cultura*, núm. 15, pàgs. 31-41.

COMAS RUBÍ, F. (2003). "L'Eixida Pedagògica de 1925: crònica d'un viatge pedagògic". A: *Educació i Cultura*, núm. 16, pàgs. 77-92.

COMAS RUBÍ, F. (2003). "Breus apunts sobre un mestre renovador: Joan de Déu Ribera Villaró". A: *XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans. La Renovació Pedagògica*, Figueres, pàgs. 185-194.

COMAS RUBÍ, F (2004): "El *Butlletí informatiu d'història de l'educació (2002-2004)*". A: *Lluc. Revista de cultura i d'idees* (núm. 842, novembre-desembre). Palma: L'espurna edicions, pàg. 27-28.

COMAS RUBÍ, F. (2005): «Protección de la infancia en Mallorca en la primera mitad del siglo XIX: crianza y educación en la Real Casa de Expósitos de Mallorca», DÁVILA, P.; NAYA, L.M. (Coord.): *La infancia en la historia: espacios y representaciones*. Donostia: Espacio Universitario / EREIN, tom I, pàg.632-641.

COMAS RUBÍ, F. (2005): "José María Eyaralar: la influència francesa en la renovació de la didàctica de les matemàtiques", *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, pàg. 87-100.

COMAS RUBÍ, Francesca (2007): *Els viatges pedagògics i la renovació educativa. Les relacions de la JAE amb les Balears*. Palma: Edicions Documenta Balear [Arbre de Mar, 28].

COMAS RUBÍ, Francesca (2007): "Las pensiones pedagógicas de la JAE en Baleares". A: F. SÁNCHEZ, J. ALEJO, G.F. CALVO, M.P. GONZÁLEZ, M. LUCERO, M.R. ORIA, E. IGLESIAS (Coordinadores): *Relaciones Internacionales en la Historia de la Educación. Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas (1907-2007)*. Tomo I. Cáceres: SEDHE y Departamento de Ciencias de la Educación de la Universidad de Extremadura, pàg. 331-342.

COMAS RUBÍ, F.; BERNAL MARTÍNEZ, J.M. (eds.) (2001) *Margarita Comas. Ciencia, Género y Educación*. Madrid: Biblioteca Nueva.

COMAS RUBÍ, F.; MIRÓ MONTOLIU (2000). "La història en femení: Rosa Roig i Soler". A: M.I. HERAS, P.; VILANOU, C. *Pedagogia del segle XX en femení*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona. Pàg. 95-107.

COMAS RUBÍ, F.; MIRÓ MONTOLIU, M.I. (2001) "Rosa Roig i la Normal de la Generalitat". A: *Butlletí de l'Associació d'Amics de l'Escola Normal de la Generalitat*, núm. 25, abril de 2001. Pàg. 4-6.

COMAS RUBÍ, F.; MIRÓ MONTOLIU, M.I. (2001). "La difícil situació del professorat depurat. El cas de Rosa Roig a la Normal de Castelló". *I Jornades d'Història de l'Educació Valenciana: la construcció social del sistema educatiu*. València: CEIC Alfons el Vell, Universitat de València, 2001. pàg. 357-364.

COMAS RUBÍ, F.; MIRÓ MONTOLIU, I. (2001) *Rosa Roig. Biografia d'una pedagoga*. Palma de Mallorca-Tarragona: Documenta Balear- El Mèdul.

COMAS RUBÍ, F.; MIRÓ MONTOLIU, M.I. (2003). "Rosa Roig, o l'exili dels vençuts". A: *Mestres i exili*, Barcelona, 2003. pàg. 107-117.

COMAS RUBÍ, F., MIRÓ MONTOLIU, M.I. (2003). "Las clases de Historia de Rosa Roig, un análisis a través de testimonios etnográficos (1914-1936)". A: *XII Coloquio Nacional de Historia de la Educación. Etnohistoria de la Escuela*. Burgos: Universidad de Burgos, SEDHE, 2003. pàg. 513 – 521.

COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (2005): "Educació i llibres escolars de lectura a les Illes Balears: cronologia (1900-1975)". A: BASSA I MARTÍN, R.; FERRAGUT CARREÑO, M. A. (coord.): *Lectura i escola. Els llibres escolars de lectura dels nostres padrins. Una mostra antològica, 1900-1950*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, pàg. 51-76.

COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (2005): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals – XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana].

COMAS RUBÍ, Francesca; MOTILLA SALAS, Xavier (2007): "Primeras influencias de la JAE en la enseñanza de párvulos en Baleares". A: F. SÁNCHEZ, J. ALEJO, G.F. CALVO, M.P. GONZÁLEZ, M. LUCERO, M.R. ORIA, E. IGLESIAS (Coordinadores): *Relaciones Internacionales en la Historia de la Educación. Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas (1907-2007)*. Tomo I: Cáceres: SEDHE y Departamento de Ciencias de la Educación de la Universidad de Extremadura, pàg. 343-356.

COMAS RUBÍ, F.; SUREDA GARCIA, B. (1999). "La crítica al model de formació gremial i els orígens de la formació professional contemporània. Les iniciatives de la Sociedad Económica Mallorquina de Amigos del País". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró. Mataró: Gràfiques rotatives, pàg. 47-57.

CONTRERAS, A. (1983). "La formación de los profesionales sanitarios en Mallorca (siglos XIII-XVIII)". A: *Estudis Baleàrics*, núm. 11, pàg. 35-51.

COTRINA FERRER, J. (1929): "Datos sobre instrucción pública en Menorca en el siglo XVIII". A: *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1929, pàg. 165-168.

CHECA GODOY, A. (1987). "Aportaciones para un censo de la prensa pedagógica en España (II). Baleares". A: *Historia de la Educación*, núm. 6, pàg. 428-433.

D

DEYÀ PALERM, M. (1971). "Sobre un temps i uns homes". A: *Lluc*, núm. 602, pàg. 28-30.

DEYÀ PALERM, M. (1988). *Joan Capó. Inspector d'ensenyament primari*. Palma: Gràfiques Miramar.

DIAZ DE CASTRO, F. J. (1979). "Alexandre Rosselló, la manipulació d'una utopia". A: *III Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Girona.

DIAZ DE CASTRO, F. J. (1980). "Alexandre Rosselló i la Institución Mallorquina de Enseñanza". A: *Lluc*, núm. 693, pàg. 8-11

DIAZ DE CASTRO, F.J. (1988). "L'Institucionisme a Mallorca. Boletín de la Institución Mallorquina de Enseñanza (1882-1887)". A: *Full Informatiu*, nº 5-6, Barcelona, pp.109-112.

DURAN, LL. M^a (1981). "Una experiència d'Escola Activa". A: *Maina*, núm. 3, pàg. 64-68.

DURAN, M. (1986). *Bernat Nadal i Crespí. Un bisbe solleric que fou diputat a les Corts de Cadis*, Palma de Mallorca.

E

ESPARTÍN, J.M. & SERRANO, A.R. (1997). *La dona a la Mallorca contemporània*. Palma de Mallorca: Documenta Balear, Quaderns d'història contemporània de les Balears nº6.

ESTELRICH, J. (1995). "Jaume Mas i Noguera. Notes biogràfiques i professionals". A: *Mel i Sucre*, nº186, Sant Joan, pàg. 15-18.

ESTELRICH, J. (1999). "La parròquia i l'ensenyament". A: COL·LECTIU TERANYINES: *Setè centenari de la Parròquia de Sant Joan*. Palma de Mallorca: Documenta Balear, pàg. 103-115.

F

FAJARNÉS TUR, E. (1889): "La enseñanza no católica en Menorca". A: *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1889, pàg. 193-195.

FAJARNÉS TUR, E. (1899): "Instrucción de los varones en la isla de Menorca". A: *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1899, pàg. 95-97.

FAJARNÉS TUR, E. (1890): "La instrucción de la mujer en Menorca". A: *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1890, pàg. 401-404.

FAJARNÉS TUR, E. (1930). *La instrucción en Ibiza en los siglos XVII y XVIII*. Palma de Mallorca: Imp. Hija de J. Colomar.

FERNANDEZ BENNASSAR, C. (1985). *Llorenç M. Duran i Coli. Inca 1903*. Palma de Mallorca: ICE, Universitat de les Illes Balears, Col·lecció Els nostres educadors nº7.

FERNÁNDEZ BENNASSAR, M. C.; PASTOR HOMS, M. I. (2005): "La xarxa de biblioteques de La Caixa a Balears (1929-1998)". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 331-342.

FERNÁNDEZ BENNASSAR, M. C.; PASTOR HOMS, M. I. (2006): "La situación de la primera enseñanza en Mallorca y Menorca a principios del siglo XX". A: *Historia de la Educación. Revista Interuniversitaria*, núm. 25, Salamanca, pàg. 433-465.

FERRAGUT BONET, J. (1974). "La desamortización de Mendizabal en Mallorca, (1836-1846)". A: *Boletín de la Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de las Baleares*, núm. 120, (julio-diciembre), pàg. 125-179.

FERRER ALEDO, J. (1911): "La enseñanza superior en Mahón". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1911, pàg. 101-106, 135-139, 153-160, 185-192, 217-224, 249-256, 281-288, 313-320 i 389-396.

FERRER ALEDO, J. (1912): "La enseñanza superior en Mahón". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1912, pàg. 65-72, 105-112, 137-144, 165-172, 233-240 i 265-272.

FERRER ALEDO, J. (1913): "La enseñanza superior en Mahón". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1913, pàg. 49-56, 121-128, 137-144, 185-192 i 201-204.

FERRER ALEDO, J. (1921): "Menorca en la segunda década del siglo XX. Instrucción pública". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1921, pàg. 17-26.

FERRER ALEDO, J. (1931): "Menorca en la tercera década del siglo XX. Instrucción pública". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1931, pàg. 17-26.

FORCANO SERRANO, J. M. (1982). "Aproximación a la historia de las revistas escolares en Baleares". A: *Cuadernos de Pedagogía*, nº 93.

FULLANA FIOL, M. (1973): "Guillem Forteza, arquitecte". A: *Lluc*, nº 623.

FULLANA FIOL, M. (1984): *Andreu Rotger i Pizà. Alaró, 1911*. Palma: ICE, Universitat de les Illes Balears.

FULLANA PUIGSERVER, P. (1985). "El catolicisme social a Mallorca (1875-1900)". A: *Mayurqa*, núm. 21, pàg. 259-278.

FULLANA PUIGSERVER, P. (1990). *El catolicisme social a Mallorca (1877-1902)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FULLANA PUIGSERVER, P. (1994). *El moviment catòlic a Mallorca (1875-1912)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FULLANA PUIGSERVER, P. (1998). "Església i educació a la Mallorca del segle XX". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 42-49,

FULLANA PUIGSERVER, P. (1999). "El catolicisme social i la formació professional no formal a Mallorca (1875-1915)". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans. Mataró*. Mataró: Gràfiques rotatives, pàg. 219-225.

FULLANA PUIGSERVER, P. (2000). "L'educació a Algaida durant la primera meitat del segle XIX (1783-1857)". A: *Educació i Cultura*, núm. 13, pàgs. 95-108.

FULLANA PUIGSERVER, P. (2003). *Història de la Congregació de les Filles de la Misericòrdia*
Bibliografia per a una història de l'educació de les Illes Balears

(1856-1921). Volum I. Palma de Mallorca: Lleonard Muntaner Editor.

FULLANA PUIGSERVER, P. (2005): "Lectura i educació social a Mallorca durant la primera meitat del segle XIX". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 229-238.

FULLANA PUIGSERVER, P. (2005): *Pere Capellà (1907-1954). La lluita incansable per la llibertat*. Algaida: Ajuntament d'Algaida [Edicions Pere Capellà, 9].

FULLANA PUIGSERVER, Pere (2007): "Educar per a la resistència i el compromís durant el franquisme consolidat: el cas de les Illes Balears (1956-1975)". A: GONZÁLEZ-AGÀPITO, Josep; MARQUÈS, Salomó; NOGUER, Berta (Coord.): *Resistència al franquisme i educació no formal*. Banyoles: Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, Diputació de Girona, Patronat Francesc Eiximenis [Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles núm. 26; Actes de les XVIII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana i del Col·loqui de Tardor 2007], pàg. 51-89.

G

GABRIEL, P. (1973). *El moviment obrer a Mallorca*. Barcelona: Ed. Curial-Lavinia.

GABRIEL, P. (1975). "Entorn del moviment obrer a Mallorca el segle XIX". A: *Randa*, núm. 1- 2.

GALLARDO, B. (1998). *L'escola del Pòsit del Port d'Alcúdia*. Mallorca: Ajuntament d'Alcúdia.

GAMUNDÍ COLOM, P. (1901). "La educación en Palma sobre 1850". A: *El Magisterio Balear*, nº20, 18 maig 1901.

GARCERÁN AULET, R. (1999). "La escuela de los socialistas de Lluçmajor (1909-1915)". A: *Educació i cultura*, núm. 12, pàg. 87-101.

GARCERÁN AULET, R. (2002). "Joan Monserrat i Parets: correspondència ideològica de un socialista". A: *Educació i Cultura*, núm. 15, pàgs. 43-61.

GARCERÁN AULET, R. (2005): "La herència institucionista y la enseñanza activa en Mallorca. La labor de: Miquel Porcel i Riera, Rufino Carpena Montesinos, Joan Montserrat i Parets y Melchor Daviu i Matas", *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, pàg. 53-75.

GARCÍA FERRER, M. N. (1989). *La creació de les primeres escoles públiques primàries a les Pitiüses*. Eivissa: Conselleria de Cultura del Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

GARCÍA FERRER, M. N. (1997): "La formació dels primers mestres de les Pitiüses (s. XIX)". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. XIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Eumo: Vic, pàg. 83-90.

GARCIA FERRER, M. N. (1998). "Notes sobre l'inici de la pedagogia obrerista a la ciutat d'Eivissa". A: *Educació i Cultura*, nº11, Palma de Mallorca, pàg. 93-101.

GARCÍA FERRER, M. N. (1999). "L'Escola d'Arts i Oficis Artístics d'Eivissa". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans. Mataró*. Mataró: Gràfiques rotatives, pàg. 227-241.

GARCIA FERRER, M. N. (2000). *Historia de la educación en la Ibiza contemporánea.: orígenes de la segunda enseñanza y las primeras manifestaciones de carácter burgués en la Isla*. Eivissa: Victor Books.

GARCIA FERRER, M. N. (2002). "Els principis professionals de Francesc Manuel de los Herreros Schwager". A: *Educació i Cultura*, núm. 15, pàgs. 7-13.

GARCIA FERRER, M. N. (2003): "René Viuvert i l'Aliança Francesa a Eivissa (1954-1977)". A: *XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans: La renovació pedagògica*. Girona: CCG Edicions, 2003. pàgs. 383-400.

GARCÍA FERRER, M. N. (2005): "Les biblioteques a l'Eivissa i Formentera de 2005". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 355-367.

GARCIA MARIN, J. (1988). "La biblioteca de Buenaventura Serra (1728-1784) y otras bibliotecas del XVIII mallorquín". A: *Estudis Baleàrics*, núm. 29-30 (junio-setiembre), pàg. 113-118.

GARCIA SEVILLA, LL. I GARAU, V. (1973). *La llengua i l'escola a les Balears*. Palma: Gràfiques Miramar, Monografies O.C.B. (núm. 6).

GARGALLO ASTROM, A. I. (2005): "El paper del republicanisme en el foment de l'alfabetització a Mallorca". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 151-160.

GONZÁLEZ-AGÀPITO, J.; MARQUÈS, S.; MAYORDOMO, A.; SUREDA, B. (2002): *Tradició i renovació pedagògica. 1898-1939. Història de l'educació. Catalunya, Illes Balears, País Valencià*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

GONZÁLEZ GÁLVEZ, M. *De Davall Sa Plaça a Mare de Déu del Carme. Una visió personal del Colegio Público "Virgen del Carmen"*. Maó: Editorial Menorca SA, 2002.

GUTIERREZ PONS, J. (1969): «Notas históricas acerca de la enseñanza en la isla de Menorca y particularmente Mahón». A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1969, pàg. 255-257.

H

HERNÁNDEZ MORA, J. (1976). *El Doctor Juan Comas Camps. Investigador emérito de la Universidad de México. Noticia de su vida y de su obra*. Ciutadella: Cardona Tipo-offset.

J

JANER MANILA, G. (1975). *Petita memòria d'un mestre del meu temps*. Barcelona: Ed. Galba.

JANER MANILA, G. (1977). "Contra el dogmatisme dels llibres de text". A: *Pissarra* núm. 3 (octubre), pàg. 5-6.

JANER MANILA, G. (1977). "La reacció mallorquina contra l'Escola Laica després de la Setmana Tràgica". A: *I Jornades d'història de l'ensenyament als Països Catalans*, Barcelona.

JANER MANILA, G. (1977). "L'ideari pedagògic de Gabriel Alomar". A: *Lluc*, núm. 674.

JANER MANILA, G. (1978). "Les Missions Pedagògiques a la Mallorca de la Segona República". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 70-73

JANER MANILA, G. (1979). "Krausismo y educación en Mallorca". A: *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 34, pàg. 41-44.

JANER MANILA, G. (1979). "La política sanitària escolar de l'Ajuntament de Ciutat de Mallorca en temps de la II República". *Comunicacions: III Jornades d'història de l'educació als Països Catalans*, Girona.

JANER MANILA, G. (1980). "La Institució Mallorquina d'Ensenyament". A: *Lluc*, núm. 693, pàg. 4-7.

JANER MANILA, G. (1982). "Sobre la consolidació de l'ensenyament privat a Mallorca durant el primer quart del segle XX". A: *Educació i Cultura*, núm. 4, pàg. 43-50.

JANER MANILA, G. (1983). *Emili Darder i la política sanitario-escolar de l'Ajuntament de Ciutat en temps de la II República*. Palma: Monografies del Departament de Dinàmica Educativa, Ajuntament de Palma.

JANER MANILA, G. (1986). "Catolicisme social i educació obrera en la Mallorca de la Restauració. Les escoles nocturnes de Sant Josep". A: *Moviment obrer i educació popular. VIII Jornades d'Història de l'Educació als PPCC. Menorca*. Palma: ICE, Universitat de les Illes Balears, pàg. 43-47.

JANER MANILA, G. (1986). "La depuració dels mestres a la pedagogia derrotada", Memòria Civil (1936-1986), pàg. IV-V, *Balears*, 30-11-1986.

JANER MANILA, G. (1998). "L'Escola Normal de la Postguerra". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 33-37.

JANER MANILA, G. (2005): "Una història particular de la lectura". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Balearics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de

[l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 75-78.

JAUME CAMPANER, M. (1995): "Artur Martorell i els seus amics a Mallorca". A: *Lluc* n°784, pp.32-39.

JAUME CAMPANER, M. (1997). "La delegació mallorquina de l'Associació protectora de l'ensenyança catalana". A: *Actes del IV Congrès: el nostre patrimoni cultural: el català patrimoni de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana*, Palma de Mallorca, pàg. 117-128.

JAUME CAMPANER, M. (1998). "Una residència d'estudiants a Palma (1925-193-)". A: *Educació i Cultura*, n°11, Palma de Mallorca, pàg. 103-115.

JAUME CAMPANER, M. (2001). *Freinet a Mallorca. Miquel Deyà Palerm i l'escola de Consell (1930-1940)*. Palma de Mallorca: Leonard Muntaner editor.

JAUME CAMPANER, M. (2005): "Un assaig del sistema de Winnetka a Mallorca". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 191-204.

JAVIERRE, J. M. (1969). *Maestra y Madre (Alberta Giménez Adrover)*. Madrid: Artes Gráficas Ibarra.

JUAN VIDAL, J. (1985). "Los censos en la Mallorca moderna: su tipología". A: *Mayurqa*, núm. 21, pàg. 197-216.

JUAN, M. (1986). *Una insigne balear. Madre Alberta Giménez (1837-1922)*. Palma de Mallorca, 2 toms.

L

LÁDICO OLIVAR, J.T. (1899): "Instrucción de los varones en la isla de Menorca". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1899, pàg. 198-200.

LÓPEZ, G.; MAS, A. (Coord.) (1997). *Joan Mascaró i Fornés (1897-1987)*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

LUÍS GÓMEZ, A. "Materiales para el aula, historia y memorias: a propósito de una carpeta didáctica sobre Juan Benejam Vives". A: *Biblio 3W*, Barcelona, 29 de noviembre de 2001. Pàgs. 1-12

LL

LLABRES BERNAL, J. (1971). "La Real Sociedad Económica Mallorquina de Amigos del País". A: *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, Palma de Mallorca, Vol. XXXIII, pàg. 380-391.

LLABRÉS, G. "Jovellanos en Mallorca (1801-1808)", *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, n° 136-137.

LLADÓ FERRAGUT, J. (1973). *Historia del Estudio General Luliano*. Palma de Mallorca: Edicions Cort.

LLAURADÓ, J.M. *Els anys incomplets. Biografia pública de Nadal Batle (1945-1997)*. Palma: Edicions Documenta Balear, 2003.

LLINARES, J. (1980). "Els xuetes i l'educació a Mallorca (1750- 1800)". A: *Lluc*, núm. 694, (nov-dic.), pàg. 207- 208.

LLINARES, J. (1985). "El valor pedagògic de l'obra de Jeroni Bibiloni: Socialisme Utòpic i Pedagogia a la Mallorca progressista del segle XIX". A: *Escola i Estat. Actes de les 7enes. Jornades d'Història de l'Educació als PPCC, Perpinya*. Vic: Eumo, pàg. 437-444.

LLINARES, J.; TALENS AGUILÓ, A.; FORTEZA, D. (1988). "De la marginació a les institucions públiques. Els xuetes i l'educació a Mallorca 1715-1800". A: *Full Informatiu*, nº5-6, Barcelona, pàg. 22-24.

LLOMPART, G. (1966). "La Real Cédula de 1768 sobre la difusió del castellano y su repercusión en la diócesis de Mallorca". A: *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*. núm. 33, pàg. 357-379.

LLOPIS MARTÍ, R. (1997). "Les escoles de Bunyola (1850-1900)". A: *Es Castellet*, nº 58, abril, pp 18-24.

LLUC FERRER, A. (1976). "Literatura i Liberalisme: Aspectes del Trienni Constitucional (1820-1823) a Mallorca". A: *Randa*, núm. 2.

Lluc nº 780, Mallorca 1994. Monogràfic sobre Cèlia Viñas.

Lluc, nº776, Mallorca 1993. Monogràfic sobre la família Viñas.

Lluc, nº784, Palma 1995. Nº monogràfic: Pere Capellà. Mestre i dramaturg.

M

MACIÁN, V. (1998): *El Instituto de Mahón, conquista de una sociedad*. Maó: Institut Menorquí d'Estudis, Editorial Menorca S.A.

MAIMÓ, J. (1990). *Joan Mascaró i Fornés. Els múltiples espais de la Saviesa*, Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

MAIMÓ, J. (1992). "El professor Joan Mascaró i el seu ideari pedagògic". A: *Educació i Cultura*, nº8-9, Palma de Mallorca, pàg. 21-30.

MAIRATA, J. (1999) *L'escola nacional de nines d'Alcúdia*. Alcúdia: Col.lecció Quaderns d'Alcúdia.

MANRESA, M.A. (1997). "Panorama de l'educació de la dona mallorquina entre 1895 i 1945". A: *Dones a les Illes, treball, esplai i ensenyament (1895-1945)*. Palma de Mallorca: Imprenta Politècnica,

Govern Balear, pp 101-127.

MARCH CERDA, M. X. (1982). "Alumnat, dependència dels centres i batxillerat a les Illes Balears. Notes per a una sociologia històrica i territorial de l'ensenyament mitjà". A: *Educació i Cultura*, núm. 4, pàg. 67-91.

MARCH CERDA, M. X. (1986). "La biblioteca de Guillem Cifre de Colonya". A: *Cala Murta*, núm. 7, (octubre), pàg. 5- 7

MARCH CERDÀ, M. X. (1998). "Elements per a una sociologia de l'escola durant el franquisme a les Illes Balears (1940-1979)". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 38-41.

MARCH MANRESA, M.; SUREDA GARCIA, B. (2006): *50 anys d'escoltisme a Mallorca, 1956-2006*. Palma de Mallorca: Di7 Edició.

MARÍ MAYANS, I. (1978). "Notes urgents per a la Història de l'Ensenyament a Eivissa i Formentera". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pp.134-139

MARÍ MAYANS, I. (1984). "Llengua i ensenyament a Eivissa i Formentera". A: *Llengua i educació en una perspectiva històrica. Comunicacions. V Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, 1984.

MARIMON RIUTORT, A. (2005): "La història en l'obra del pedagog Miquel Porcel Riera". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 383-392.

MARIMON RIUTORT, A.; SANTANA MORRO, M. (2006): *Els exiliats. Refugiats i exiliats de les Illes Balears a causa de la Guerra Civil del 1936-1939 i de la immediata postguerra*. Palma: Hiperdimensional.

MARTÍ ÚBEDA, C. (1999). "La necesidad de educación en el obrerismo mallorquín". A: *Educació i cultura*, núm. 12, pàg. 69-85.

MARTÍ ÚBEDA, C. (1999). "Obrerisme, socialisme i formació professional a Mallorca. Un model d'educació informal a inicis del segle XX". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró. Mataró: Gràfiques rotatives, 295-305.

MARTÍ ÚBEDA, C. (2000). "Premsa obrera d'esquerres i educació per a la salut a Mallorca a l'inici del segle XX (1900-1915)". A: *Educació i Cultura*, núm. 13, pàgs. 77-93.

MARTÍ ÚBEDA, C. (2002). "Baltasar Champsaur Sicília i la Institució Mallorquina d'Ensenyament". A: *Educació i Cultura*, núm. 15, pàgs. 71-86.

MARTÍ ÚBEDA, C. (2003). "Notes sobre la fundació i els inicis del Centre Instructiu Obrer de Palma: una experiència d'educació de la classe obrera mallorquina". A: *Educació i Cultura*, núm.

16, pàgs. 39-53.

MARTÍ I ÚBEDA, C. (2003): «Baltasar Champsaur i l'ensenyament del dibuix a la Institució Mallorquina d'Ensenyança». A: *La renovació pedagògica. Actes de les XVI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Figueres: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Ajuntament de Figueres, Universitat de Girona, pàg. 143-154.

MARTÍ I ÚBEDA, C. (2004): "Notes sobre l'activitat educativa i cultural de Baltasar Champsaur Sicília a Mallorca (1882-1911)". A: *Lluc. Revista de cultura i d'idees* (núm. 842, novembre-desembre). Palma: L'espurna edicions, pàg. 19-22.

MARTÍ ÚBEDA, C. (2005): «Movimiento obrero, protección de la infancia y educación en Mallorca (1900-1915)», DÁVILA, P.; NAYA, L.M. (Coord.): *La infancia en la historia: espacios y representaciones*. Donostia: Espacio Universitario / EREIN, tom I, pàg. 879-886.

MARTÍ ÚBEDA, C. (2005): "Educació, moviment obrer i krausisme a Mallorca: el pensament pedagògic de Baltasar Champsaur Sicília (1882-1934)". A: *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*, núm. 8, Barcelona, pàg. 164-183.

MARTÍ ÚBEDA, Cristina (2007): *Baltasar Champsaur. Un intel·lectual a Mallorca*. Palma: Edicions Documenta Balear [Menjaments, 74].

MARTÍN JIMÉNEZ, I. (1994): "El periódico anarquista *El Porvenir del Obrero*: entre la utopía y la realidad (1897-1917)", *Revista de Menorca*. Maó: Ateneu Científic, Literari i Artístic, Institut Menorquí d'Estudis, 1r semestre 1994, pàg. 65-99.

MARTÍN JIMÉNEZ, I. (2000). *El sistema educatiu a Menorca (1800-1939)*. Maó: Institut d'Estudis Menorquins.

MARTÍN JIMÉNEZ, I. (2007): *Conflicto social y pensamiento anarquista en Menorca (1897-1936)*. Palma: Plaquetes del Raval [Col·lecció Sol i Llibertat, 1].

MARTORELL BONET, J. (1989). *Andreu Crespí. Aproximació biogràfica*. Palma de Mallorca: Centre d'estudis Gabriel Alomar, Miquel Font editor.

MARTORELL GELABERT, C. (1992). *La coeducació a Mallorca durant la II República: L'Escola Decroly de Campanet (1934-1936). Un exemple a partir de les aportacions de Miquel Buades i Riber*. Palma de Mallorca: El Tall editorial.

MARTORELL TROBAT, J. (1981). "Melsión Rosselló Simonet, l'Home". A: *Maina*, nº 3, maig de 1981, pàg. 109-112.

MARTORELL TROBAT, J.; AVELLANEDA ARTIGUES, J. (2006): *L'escola en la memòria*. Palma: Ajuntament de Palma, Govern de les Illes Balears – Conselleria d'Educació i Cultura, Fundació Sa Nostra.

MARZO, J. (s. d.). *Montesión durante la pasada Guerra Civil. 1936-39*. Palma: Imp. Guasp.

MAS I VIVES, J. (1987). "Problemàtica de la Renaixença a Mallorca". A: *Randa*, núm. 22, (1987), pàg. 55-64.

MAS I VIVES, J. (1989). "Josep Lluís Pons i Gallarza i el primer Ateneu Balear (1862-1873)". A: *Randa*, núm. 25, pàg. 57-130.

MASSOT I MUNTANER, J.(1978). *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1939-1950)*. Barcelona: Publicaciones de la Abadía de Motserrat.

MATEU MAYRATA, G. (1986). *Sor Isabel Cifre*, Mallorca.

MELIA, J. (1968). *La Renaixença a Mallorca*. Palma: Ed. Daedalus.

MIRALLES GILI, M. *Col·legi Beat Ramon Llull: educació, història i societat*. Palma de Mallorca: Documenta Balear, 2004.

MIRALLES LE FOLL, P. G.; (1993). "Prensa anarco-sindicalista a Mallorca: *El Rayo* (1912-1914)". A: *Randa*, nº 32.

MIRÓ, S. (1998). *Maestros depurados en Baleares durante la Guerra Civil*, Palma de Mallorca: Leonard Muntaner editor.

MIRÓ MONTOLIU, M. I.; COMAS RUBÍ, F. (2005): "Rosa Roig: viure per llegir, llegir per viure". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 401-410.

MOLL BLANES, I. (1978). "La crisi de la Universitat a Mallorca". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears.

MOLL BLANES, I.: (1984). "Divulgación de la técnica en Mallorca a finales del siglo XVIII y principios del XIX: la S.E.A.P.". A: *Syudia Historica et Philologica in Honorem M. Batllori*. Roma: IEC.

MONERRIS BARBERÁ, M. (1988): "Notas históricas de la enseñanza estatal (pública) en Ferreries". A *L'ensenyança pública a Ferreries*. Ferreries: Col·legi Públic de Ferreries, pàg. 5-33.

MONÉS PUJOL-BUSQUETS, J. (1984). *La llengua a l'escola (1714-1939)*. Barcelona: Barcanova.

MONSERRAT PASTOR, M. (1993). "La joventud seràfica, petita història". A: CABOT ROSSELLÓ, (Coord.). *El convent de Sant Bonaventura de Lluçmajor. Història i art*. Lluçmajor: Edició dels PP. Franciscans de la TOR de St. Francesc, pàg. 235-260.

MORA FERRAGUT, G. (1988). "La Sociedad Económica Mallorquina de Amigos del País y la aplicación de conocimientos científicos a la economía". A: *Estudis Baleàrics*, núm. 29-30, (junio-setiembre), pp.129-136.

MOREU, A.; VILAFRANCA, I. (1998). *Margalida Comas, Pedagoga. Homenatge a la nostra primera Bibliografia per a una història de l'educació de les Illes Balears*

professora. Barcelona: Divisió de Ciències de l'Educació, Facultat de Pedagogia, Universitat de Barcelona.

MOREY FIOL, B. (1974). *Por la pedagogia hacia Dios*. Barcelona: Martin Casanovas Editor.

MOTILLA SALAS, X. (2000). "Burguesia liberal i educació popular: l'Extensió universitària de Maó (1903-1936)". A: *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, núm. 13, pàgs. 63-76.

MOTILLA SALAS, X. (2002). "Educació i família en el mestre Mateu Fontirroig Jordà (1866-1931)". A: *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, núm. 15, pàgs. 15-29.

MOTILLA SALAS, X. (2003). "L'educació infantil a Menorca: el debat sobre la creació de jardins d'infants froebelians, guarderies de pàrvuls i escoles maternals franceses (1908-1913)". A: *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, núm. 16, pàgs. 55-75.

MOTILLA SALAS, X. (2003). "Un regeneracionista a Menorca: el pensament pedagògic de José Pérez de Acevedo (1861-1917)". A: *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*, núm. 6, pàgs. 196-211.

MOTILLA SALAS, X. (2003): "L'Ateneu de Maó i l'educació no formal dels joves: la introducció de l'escoltisme a Menorca (1913-1920)". A: SERRA BUSQUETS, Sebastià; SUREDA GARCIA, Bernat (Coord.): *Els joves a l'època contemporània*. Palma: Institut d'Estudis Baleàrics; Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Educació i Cultura, 2003, pàg. 267-286.

MOTILLA SALAS, X. (2003): "Antoni Juan Alemany i la renovació pedagògica a Menorca a la primèria del segle XX: els passeigs i les colònies escolars". A: *La renovació pedagògica. Comunicacions de les XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans*. Girona: CCG Edicions, pàg. 99-111.

MOTILLA SALAS, X. (2004). *Regeneracionisme i educació popular a Menorca. La contribució de José Pérez de Acevedo (1903-1917)*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis.

MOTILLA SALAS, X. (2004): "Higienisme i educació en el temps de lleure a la Menorca contemporània: les colònies escolars del port d'Addaia". A: *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, núm. 17, pàgs. 33-56.

MOTILLA SALAS, X. (2004). "El pensament pedagògic renovador a la Menorca d'entre els dos segles (1882-1921)". A: *Estudis Baleàrics*, núm. 78/79, pàg. 45-70.

MOTILLA SALAS, X. (2005): "Els ateneus i el foment de la lectura a Menorca a les primeres dècades del nou-cents". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 275-290.

MOTILLA SALAS, X. (2005): "Els orígens de l'ensenyament secundari públic a Menorca: de l'Escola de Nàutica a l'Institut Lliure de Segon Ensenyament (1855-1869)". *Educació i Cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia*, [Palma], núm. 18, pàg. 23-38.

MOTILLA SALAS, X.; SUREDA GARCIA, B. (2005): «Higienismo, educación y protección a la infancia en Menorca en las primeras décadas del siglo XX», DÁVILA, P.; NAYA, L.M. (Coord.): *La infancia en la historia: espacios y representaciones*. Donostia: Espacio Universitario / EREIN, tom I, pàg. 539-550.

MOTILLA SALAS, X.; SUREDA GARCIA, B. (2005). "Estudi introductori". A: BALLESTER PONS, P. (2005): *Lletres a una mare maonesa*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis, Capcer 18.

MULET TROBAT, B. (1978). "L'Ensenyament utilitarista a Mallorca durant la Il·lustració.". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma de Mallorca, Departament de Pedagogia, pàg. 87-91.

MULET TROBAT, B. (1979). "Els xuetes i l'Acadèmia de Nobles Arts a la segona meitat del segle XVIII". A: *Lluc*, núm. 685, (maig-juny), pàg. 28-29

MULET TROBAT, B. (1979). "La centralització dels estudis de Belles Arts. El cas de Mallorca (1849-1900)". A: *Comunicacions: III Jornades d'història de l'Educació als Països Catalans*, Girona.

MULET TROBAT, B. (1980). "La Societat Econòmica d'Amics del País de Mallorca, (1778) i la Junta Particular de Comerç de Barcelona. Aspectes per a un estudi comparatiu". A: *Maina*, núm. 1, pàg. 21-24

MULET TROBAT, B. (1985). "La Segona República a Mallorca. Història d'un intent de recuperació cultural i educacional frustrat (1931-36)". A: *Escola i Estat. Actes de les 7enes. Jornades d'Història de l'Educació als PPCC. Perpinya*. Vic: Eumo, pàg. 269-281.

MULET TROBAT, B. (1987). *L'Escola Normal de Mestres en els seus orígens i el reformisme liberal*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la UIB.

MULET TROBAT, B. (1988). "L'educació d'èlit i l'ensenyança de les ciències Noves a Mallorca durant la segona meitat del segle XVIII". A: *Full Informatiu*, nº5/6, Barcelona, pàg. 67-70,

MULET TROBAT, B. (1991). "L'Educació física als llibres de text dedicats a la formació dels mestres a la primera meitat del segle XIX". A: *Comunicacions. XI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Reus.

MULET TROBAT, B. (1995). "Repressió Franquista (Assassinats i depuracions contra el Magisteri a Mallorca (1936-1939)". A: *Lluc* nº 784. pàg. 67-70.

MULET TROBAT, B. (1997). "L'Escola Normal de Balears com a conseqüència del Reformisme uniformista dels lliberals a la primera meitat del segle XIX". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. Actes XIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, pàg. 121-134.

MULET TROBAT, B. (1999). "La Il·lustració a Mallorca i els antecedents de la formació tècnico professional moderna (1778-1808). Consideracions generals". A: *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró. Mataró: Gràfiques rotatives, pàg. 97-111.

MUNAR, M. (1997). *La idea d'educació en l'obra de Joan Mascaró i Fornés*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

MURILLO TUDURÍ, A. (1986): "La crisi educativa arran de la devolució definitiva de Menorca a la Corona d'Espanya (1802)". A *Educació i Cultura*, núm. 5/6, pàg. 71-82.

N

NICOLAU, I. (1997). *L'educació a Alcúdia al segle XIX*. Mallorca: Ajuntament d'Alcúdia.

O

OLEZA Y RAMONELL, M. de (1951). *Teatinos en Mallorca*. Palma: Ed. Francisco Pons.

OLIVER JAUME, J. (1976). "L'arquitecte Guillem Fortesa i les construccions escolars". A: *LLuc*, núm. 662, pp.18-21.

OLIVER JAUME, J. (1977). "Informe sobre la situació escolar a Mallorca l'any 1789". A: *Fontes Rerum Balearium*, núm. 1, pàg. 333-337.

OLIVER JAUME, J. (1978). *Escola i Societat. L'Ensenyament a les Illes en el segle XX*. Palma de Mallorca: Ed. Moll.

OLIVER JAUME, J. (1981). "L'Escola Normal i la Colònia de Porto Colom (1935)". A: *Maina*, núm. 3.

OLIVER JAUME, J. (1983). *Joan Monserrat i Parets i l'Escola Socialista. La polèmica amb D. Francesc Mulet*. Lluçmajor: Edicions Lluçmajor de pinte en ample.

OLIVER JAUME, J. (1985). *Joan Comas i la política educativa de la Segona República (1936-1939)*. Palma de Mallorca: Servei de publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

OLIVER JAUME, J. (1986). "Història del Magisteri a Mallorca". Col.leccionable Mallorca en Guerra: Memòria Civil (1936-1986), A: *Balears*, 30-11-1986, pàg. VI-VIII.

OLIVER JAUME, J. (1988). "Galí i Mallorca". A: *Butlletí de la Societat Catalana de Pedagogia*, núm. 1, pàg. 56-57.

OLIVER JAUME, J.; CONTRERAS, A., GARCIA, A. (1989). "Ciències Mèdiques i Ciències de l'Educació: una interacció amb l'història. Notes per a una contextualització de Joan Ignasi Valentí". A: *Educació i Cultura*, núm. 7, pàg. 169-177.

OLIVER JAUME, J. (1991). "El moviment higienista escolar a Mallorca. Aportacions de Gabriel Oliver i Mulet (1874-1934)". A: *Comunicació presentada a les XI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Reus.

OLIVER JAUME, J. (1992). *El pensament social d'Andreu Pont. Entre l'educació popular i l'higienisme*. Lluçmajor: Edicions Lluçmajor de pinte en ample Miscelanea d'homenatge a Sebastià Cardel i Tomas, pàg. 135-159.

OLIVER JAUME, J. (1992). *L'Higienisme escolar a Mallorca. Aportacions a la sistematització del seu estudi (1880-1936)*. Palma: Direcció General d'Educació, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear.

OLIVER JAUME, J. (1995). "Els edificis escolars a Lluçmajor l'any 1917. L'aportació de D. Mateu Contestí i Gamundí a l'Higienisme Escolar". A: *Homenatge a Vicenç Rosselló Verger*. Lluçmajor: Edicions Pinte en ample, nº4, pàg. 111-134.

OLIVER JAUME, J. (1997): "Els Comas Camps: la pedagogia feta vida i testimoni", *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1997, pàg. 64-78.

OLIVER JAUME, J. (1998). "La construcció dels edificis escolars a Marratxí". A: *II Jornades d'Estudis Locals de Marratxí*, Ajuntament de Marratxí, pàg. 241-246.

OLIVER JAUME, J. (1998). "La construcció dels edificis escolars i la consolidació del sistema educatiu a les Illes Balears: una introducció històrica". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pp.13-16.

OLIVER JAUME, J. (2006): Els entorns de formació de Maria Antònia Salvà. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor [Papers l'Allapassa, 12].

OLIVER, J.; GARCIA, A. (1991). *Joan Ignasi Valentí i Marroig. Psiquiatria i Educació a Mallorca (1900-1936)*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.

OLIVER, J.; MATEU, D. (1978). "Les construccions escolars a les Illes en el segle XX". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 118-123.

OLIVER JAUME, J.; SEGUÍ AZNAR, M. (Ed.) (1993). *Guillem Forteza, arquitecte escolar*. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear.

OLIVER OLIVER, J. (1974). *D. Andreu Riera Perelló*, Felanitx: Ajuntament de Felanitx.

OLIVER TROBAT, M.F. (1998). "La formació permanent del professorat a l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears (1976-1997)". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pp.74-78.

ORELL VILLALONGA, B. (1997). "Perdre la parla nativa. Alfabetització i castellanització a Mallorca, 1860-1930". A: *Actes del IV Congrés: El nostre patrimoni cultural: el català patrimoni de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana*, Palma de Mallorca, pàg. 153-172.

ORELL VILLALONGA, B. (2000): "L'administració educativa a les Illes Balears", A: *Mayurqa*, núm. 26, pàg. 209-239.

ORELL VILLALONGA, B. (2005): "L'alfabetització dels emigrants mallorquins entre finals del s. XIX i principis del XX". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de Bibliografia per a una història de l'educació de les Illes Balears*

la lectura. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 161-174.

P

PALMER MARQUÉS, F.J. (2002). *Apuntes de historia de las enseñanzas náuticas en Mallorca (1802-2002)*. Palma de Mallorca: Imprenta Politécnica.

PALLICER PONS, E. (1999): *La construcció d'escoles a Ferreries*. Ferreries: Ajuntament de Ferreries, Institut Menorquí d'Estudis [Separata *Revista de Ferreries*, núm. 6]

PASTOR HOMS, M. I. (1980). "Notes per a una estructura ideològica de l'educació a la postguerra". A: *Mayurqa*, núm. 19.

PASTOR HOMS, M. I. (1984). "Els obscurs anys de postguerra i el paper de les organitzacions femenines". A: *Lluc*, núm. 602.

PASTOR HOMS, M. I. (1984): *La educación femenina en la postguerra (1939-1945). El caso de Mallorca*. Madrid: Ministerio de Cultura, Instituto de la Mujer.

PASTOR HOMS, M. I.; FERNÁNDEZ BENNÀSSAR, M. C. (2005): "La Biblioteca i Casa de Cultura de La Caixa de Palma de Mallorca (1931-1999)". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 319-330.

PASTOR HOMS, M. I.; FERNÁNDEZ BENNÀSSAR, M. C. (2006-2007): "Les biblioteques i cases de cultura de La Caixa a les Illes Balears (1929-1999)". A: *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*, núm. 9-10, Barcelona, pàg. 244-269.

PEÑARRUBIA MARQUÈS, I. (1980). *Mallorca durant el centralisme (1868-1910)*, Barcelona: Curial.

PEÑARRUBIA MARQUÈS, I. (1991): *Els partits polítics davant el caciquisme i la qüestió nacional a Mallorca (1917-1923)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PÉREZ DE ACEVEDO, J. (1910): "El Analfabetismo en Menorca". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1910, pàg. 330-347.

PÉREZ DE ACEVEDO, J. (1911): "Menorca en la primera década del siglo XX. Instrucción Pública". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1911, pàg. 24-28.

PÉREZ GUTIERREZ, M. P. (1992). "Aproximación a una moral socialista mallorquina a partir de *El Obrero Balear*. 1900-1919", A: *Estudis Baleàrics*, nº4, març-agost.

PETRUS ROTGER, A. (1978). "Josep Miquel Guàrdia: semblança d'un pedagog menorquí". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca:

Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears, pàg. 104-107.

PETRUS ROTGER, A. (1985). *José Miguel Guardia. Personalidad y doctrina pedagógica*. Alaior: Ajuntament d'Alaior.

PETRUS ROTGER, A. (1992). *Francesc Pons Pons, mestre*. Sant Lluís: Centre Cultural i Esportiu de Sant Lluís, Imp. Rotger S.L.

PIÑA HOMS, R. (1973). *La Universidad Balear entre la realidad y el mito*. Palma Mallorca: Ed. Cort.

Pissarra. Revista periódica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears, núm 117, setembre-octubre 2004. Monogràfic dedicat a: "La depuració dels mestres a les Illes Balears durant la guerra civil".

POLO FERNÁNDEZ, P. (1998). "Vint anys d'educació a les Illes". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 65-67.

POMAR FUSTER, J. (1904). *Ensayo histórico sobre el desarrollo de la Instrucción pública en Mallorca*. Palma de Mallorca: Establecimiento Tipográfico Soler Prats.

PONS BOSCH, J. (2005): "El casino a la Menorca contemporània: espai d'oci i educació (1868-1939)". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 253-262.

PONT BALLESTER, G. (1985). *Jaume Fornaris i Taltavull, mestre. Son Servera, 1893-1931*. Palma de Mallorca: I.C.E., Universitat de les Illes Balears.

Publicacions des Born. Treballs de la Secció d'Estudis, núm 9. Ciutadella: Cercle Artístic, abril 2001 [Monogràfic dedicat a Joan Benejam i Vives (1846-1922)].

PUERTAS PUYOL, A. (1994): «L'Escola de Nàutica de Maó (1855-1869)». A *Revista de Menorca*. Maó: Primer semestre 1994, pàg. 5-35.

PUIGSERVER POU, R. (2005): "La difusió de la llengua catalana a través de la revista *Es Saig d'Algaida*". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 343-354.

Q

QUINTANA, J.M. (1976): "En el cinquantenari de la mort de Joan Duran i Pineda (1888-1926). L'Escuela Nueva d'Alaior, fita important de la pedagogia racionalista". A *Lluc*, núm. 662. Palma, pàg. 22-24.

R

RAMIS, F. "La construcció de les escoles a partir d'un cas concret: Algaida (1926-1936)". A: *Educació i Cultura*, núm. 13. pàgs. 109-123.

RAYÓ FERRER, M. (1994). *Aproximació històrica a l'ús educatiu dels espais naturals a Mallorca (segles XIX i XX)*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.

RENOM, M.T. (1998). *Miquel Ferrer i Bauzà, protagonista en la societat de Mallorca*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

REUS MAS, G. (1994). *Col·legi Fra Joan Ballester, Campos 1943-1993*. Campos: Associació Pares d'Alumnes del C. Fra Joan Ballester, Imp. Adrover.

REUS MAS, G. (1996). *Sor María Rafaela del Sagrado Corazón de Jesús*, Campos.

RIOS, P. (1986). "El Movimiento de Renovación Pedagógica: apuntes sobre la evolución de este movimiento con referencia a las incidencias más características, desde los años sesenta hasta la actualidad". A: *Cuadernos de Pedagogía*, núm.136.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (1997). "Educació de la dona a Balears: L'Escola Normal Femenina (1872-1912)". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. Actes XIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, pàg. 145-153

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (1997). "Projecció educativa de l'Ateneu Balear (1862-1873)". A: *Educació i Cultura*, nº10, Universitat de les Illes Balears, pàg. 61-72.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (1998). *S'Escola Graduada*. Sa Pobla: Ajuntament de Sa Pobla.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (1998). "Aportacions illenques als congressos pedagògics del segle XIX". A: *Educació i Cultura*, nº11, Palma de Mallorca, pàg. 83-92

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (1998). "Educació de la dona a Mallorca (primer terç del segle XX): Institut d'Estudis Superiors (Palma 1915)". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pp.25-28.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (2001-2002). "Anàlisi d'un fracàs: l'Institut d'Estudis Superiors per a la dona (Palma de Mallorca, 1915)". A: *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*, núm. 5, pàgs. 175-196.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (2003). "Un exemple d'associacionisme juvenil cívic-polític: la "Juventud Cívica" de Palma (1914-1918)". A: *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*, núm. 6, pàgs. 125-136.

ROIG RODRÍGUEZ, M. A. (2005): *Dona i educació a Mallorca. L'Institut d'Estudis Superiors per a la dona*. Palma de Mallorca: Edicions Documenta Balear.

ROSSELLÓ LLITERAS, J. (1997). "Series aprovechables para la historia de la docencia". A: *Memoria Ecclesiae XII*. Oviedo: Asociación de archiveros de la Iglesia en España, pp.365-402.

ROSSELLÓ RAMON, M. R. (1986). "El paper sòcio-educatiu del Centre d'Obrers Catòlics de Palma

(1877-1898)". A: *Educació i Cultura*, núm. 5-6, pàg. 115-126.

ROSSELLO SIMONET, M. (1971). "L'antiga Escola Normal de mestres". A: *Lluc*, núm. 602, pàg. 16-18.

ROSSELLÓ SIMONET, M. (1996). "Un gran mestre mallorquí. Miquel Briñón Mercant". A: *Germanor (revista de la Germandat de mestres jubilats)*, nº6, pàg. 17-24,

ROTGER, M. (1960). *El Seminario Conciliar de San Pedro. Estudio sobre la enseñanza eclesiástica en Mallorca*. Lluchmayor: Imp. Roca.

RUBÍ DARDER, S. (1976). *El Colegio La Salle-San Miguel en la historia cultural de Llucmajor*. Paterna: HH. de las Escuelas Cristianas.

RUIZ JAUME, M. N. (2005): "La premsa anarcosindicalista a Mallorca i el seu paper en la difusió de la lectura (1912-1936)". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 291-300.

S

SÁEZ ISERN, F. (1985): "Congregaciones religiosas dedicadas a la enseñanza en Mallorca (1794-1915)". *Mayurqa*, núm. 21, pàg. 279-288.

SÁEZ ISERN, F. (1987). "Congregaciones religiosas dedicadas a la enseñanza en Mallorca (1794-1915)". A: *Estudis Baleàrics*, nº 25, pp.41-49.

SÁEZ ISERN, F.; (1995). "Les primeres passes del cinema mallorquí. 1896-1930 (Crononoticiari del cine mut a Mallorca)" A: *Lluc*, nº 789, pp.15-18.

SALAS VIVES, P. (1999). *Guillem Cifre de Colonya. Un sant que no anava a missa*. Pollença: El Gall editor.

SANCHO ORELL, Mª B. (1984). *El mestre Andreu Ferrer i l'ensenyament a Artà (1916-1928)*. Palma de Mallorca: I.C.E., Universitat de les Illes Balears.

SANCHO, A. (1941). *La Madre Alberta*. Palma: Imp. Mossén Alcover.

SANTAMARÍA, A. (1985). *La Promoción Universitaria en Mallorca*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.

SANTANA MORRO, M. (1996). "Alguns aspectes de l'activitat pedagògica de Miquel Deyà Palerm durant la Segona República". A: *El Mirall*, nº76, pàg. 21-23

SANTANA MORRO, M. (2002): *El forjament de la solidaritat. Mutualitats, cooperatives, societats obreres i recreatives a Mallorca (1868-1936)*. Palma: Edicions Cort.

SANTANA MORRO, M. (2003). *Les emigracions forçades del Franquisme. Refugiats i exiliats de les Illes Balears a causa de la Guerra Civil del 1936-1939 i de la postguerra*. Palma de Mallorca: Govern de les Illes Balears.

SANTANA MORRO, Manel (2004): "De les utopies als silencis. L'educació no formal durant la Segona República". A: *Pissarra. Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears*, núm 117, setembre-octubre 2004, pàg. 38-41.

SANTANA MORRO, Manel (2007): *Classe obrera, cultura i educació a Mallorca (1868-1936)*. Palma: Leonard Muntaner Editor.

SASTRE, J.C. (1997). *Història de les dones a la Mallorca del segle XIX*. Palma de Mallorca: Leonard Muntaner Editor.

SEGUÍ, A. (1988). "El Museu Pedagògic Provincial de les Balears (1917-36)". A: *Full Informatiu de la Societat d'Història de l'Educació als PPCC*, nº5/6, Barcelona, pàg. 146-151.

SEGURA SALADO, J. (1978): "Els Exploradors de Menorca". A *Revista de Menorca*. Maó: vol. 1978, pàg. 236-263.

SEGURA SALADO, J; (1979). "Història de l'escollisme" A: *Escollisme 1979*, Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca.

SEGURA SALADO, J. (1993). "Els exploradors (boy-scouts) a Ciutat de Mallorca (1913-1923)". A: *Espais i Temps d'oci a la història, XI Jornades d'Estudis Històrics Locals*, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear, pàg. 209-222.

SERRA BARCELÓ, J. (2002). *Documents sobre el magisteri nacional a Menorca arran de l'ocupació de l'illa per les tropes franquistes (1939)*. Inca: Arxiu i Museu de l'Educació de les Illes Balears, Conselleria d'Educació i Cultura [Quaderns d'Història de l'Educació de les Illes Balears, Seqüència 1].

SERRA BUSQUETS, S. (1978). "Els expedients de la Comissió Depuradora de Magisterio. Un expedient de 1939 i un altre del 1941 de Menorca". A: *Comunicacions, II Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*, Palma de Mallorca.

SERRA BUSQUETS, S. (Ed.) (1994). *Cultura i compromís polític a la Mallorca contemporània. Els intel·lectuals a l'àmbit cultural català*. Palma de Mallorca: Fundació Emili Darder.

SERRA BUSQUETS, S. (2005): "Les polítiques públiques de foment de la lectura. El moviment associatiu i els mitjans de comunicació". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Balearics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 109-121.

SERRA BUSQUETS, S.; COMPANY MATAS, A. (editors); (1994). *La premsa, la ràdio i la televisió des d'una perspectiva històrica, XII Jornades d'Estudis Històrics Locals*, Institut d'Estudis Balearics, [Bibliografia per a una història de l'educació de les Illes Balears](#)

Govern Balear.

SERRA BUSQUETS, S.; SUREDA GARCIA, B. (2003). *Els joves a l'època contemporània*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics.

SERRA DE GAYETA, F. (1977). "Don Guillem Cifre de Colonya. La seva doctrina i el seu temps." *Lluc*.

SOLÀ, P. (1992). "La formació de mestresses al segle XIX a les Balears: Model Institucional i condicionaments socials". A: *Educació i Cultura*, Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears, pàg. 81-92,

SUREDA GARCIA, B. (1977). "Anàlisi socio-educativa de la lluita contra la vagància infantil i juvenil a la Mallorca de finals del segle XVIII". A: *Actes de les I Jornades d'Història de l'Ensenyament als Països Catalans*. Barcelona.

SUREDA GARCIA, B. (1977). "Notes per a una Història de l'Educació a Mallorca, durant l'època franquista. L'etapa de la Guerra Civil". A: *Lluc*, núm. 669.

SUREDA GARCIA, B. (1978). "Liberalisme i Educació a Mallorca en el Trienni Constitucional (1820-1823)". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia, pàg. 26-31.

SUREDA GARCIA, B. (1979). "Models humans i models educatius a la il.lustració mallorquina". A: *Mayurqa*, núm. 19.

SUREDA GARCIA, B. (1979). "Un modelo de influencia extranjera en España: El lancasterianismo y sus repercusiones en Mallorca". A: *Educació i Cultura*, núm. 1.

SUREDA GARCIA, B. (1980). "La polèmica periodística a propòsit de l'Escola Mercantil". A: *Lluc*, núm. 693, pàg. 12-15.

SUREDA GARCIA, B. (1982). "La institucionalització del paper del mestre dins l'aparició del sistema educatiu burgès. Estudi del cas de Mallorca". A: *Educació i Cultura*, núm. 4, pàg. 51-60.

SUREDA GARCIA, B. (1984). *La formación del profesorado en Mallorca. Antecedentes y origen de la Escuela Normal*. Palma de Mallorca: ICE.

SUREDA GARCIA, B. (1985). "Los inicios de la difusión del método de Pestalozzi en España. El papel de los diplomáticos españoles en Suiza y de la prensa periódica". A: *Historia de la Educación*, vol. 4, pàg. 32-62.

SUREDA GARCIA, B. (1986). "Els llibres instructius infantils en català a Mallorca". AA. VV. *Els escriptors balears i la seva producció en Català*. Palma de Mallorca: Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear, pp 57-80.

SUREDA GARCIA, B. (1988). "Lengua y educación en la Mallorca ilustrada". A: *Historia de la Educación*, núm. 7, pàg. 47-58.

SUREDA GARCIA, B. (1989). *Els il·lustrats mallorquins i els seus projectes educatius*. Palma de Mallorca: Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

SUREDA GARCIA, B. (1997). "Actituds polítiques i psicopedagògiques del professorat de les Balears i les seves repercussions en la producció d'obres escolars (1898-1930)". A: *La formació inicial i permanent dels mestres. Actes de les XIII Jornades d'Història de l'Educació als PPCC*. Vic: Eumo, pàg. 445-453.

SUREDA GARCIA, B. (1998). "La renovació educativa a les Illes Balears (1960-1980)". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pp.59-67.

SUREDA GARCIA, B. (1998). *L'educació a les Balears en el segle XIX*. Palma de Mallorca: Edicions Documenta Balear, col.lecció Quaderns d'Història Contemporània de les Balears.

SUREDA GARCIA, B. (1999). "Liberalisme i desenvolupament de l'educació primària femenina: el context pedagògic de l'activitat formativa de Sebastiana Lladó i Sala". A: RAMIS, G. (coord.). *Simpòsium d'història social del segle XIX*. Palma de Mallorca: Gràfiques Miramar, pàg. 149-188.

SUREDA GARCIA, B. (1999). "El segle XIX. Revolució industrial, Renaixença i educació". A: *Pedagogia a Catalunya. Nadala de la Fundació Jaume I*. Barcelona: Fundació Jaume I.

SUREDA GARCÍA, B. (1999). "Extensión universitaria y lucha contra la mortalidad infantil: la gota de leche de Mahón (1904-1913)". A: RUÍZ BERRIO, J.; BERNAT MONTESINOS, A.; DOMÍNGUEZ, M.R.; JUAN BORROY, V.M. (eds.). *La educación en España a examen (1898-1998). Jornadas nacionales en conmemoración del centenario del Noventayocho, vol. II*. Zaragoza: MEC, Exma. Diputación de Zaragoza, Institución "Fernando el Católico" (CSIC), pàg. 103-112.

SUREDA GARCIA, B. (2003). "El modelo educativo del esculatismo católico femenino en Mallorca a mediados de los años sesenta del siglo XX a través de un diario de actividades". A: *XII Coloquio Nacional de Historia de la Educación. Etnohistoria de la Escuela*. Burgos: Universidad de Burgos, SEDHE, pàgs. 741-751.

SUREDA GARCIA, B. (2005): "La producció d'obres escolars de lectura a Mallorca (1900-1950)". A: BASSA I MARTÍN, R.; FERRAGUT CARREÑO, M. A. (coord.): *Lectura i escola. Els llibres escolars de lectura dels nostres padris. Una mostra antològica, 1900-1950*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Balears, pàg. 42-50.

SUREDA GARCIA, Bernat (2006): "Els mestres de la República", *Lluc. Revista de cultura i d'idees* (núm. 853, setembre-octubre). Palma: L'espurna edicions, pàg. 32-33.

SUREDA GARCIA, Bernat (2007): «L'educació a Balears a les primeres dècades del franquisme (1936-1956)», MARTORELL TROBAT, Joan; AVELLANEDA ARTIGAS, Joan: *L'escola en la memòria*. Palma: Ajuntament de Palma, Govern de les Illes Balears – Conselleria d'Educació i Cultura, Fundació Sa Nostra, pàg. 45-55.

SUREDA GARCIA, B.; COMAS RUBÍ, F. (2004). "Higienisme, educació i protecció de la infància en la figura del paborde Jaume". *IV Jornades d'Estudis Locals de Santa Maria del Camí*, *Bibliografia per a una història de l'educació de les Illes Balears*

Ajuntament de Santa Maria, pàgs. 51-57.

SUREDA GARCIA, B.; MARCH, M. (2003): "La reforma educativa de l'escoltisme mallorquí de finals del seixanta i la formació de caps". A: *XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans: La renovació pedagògica*. Girona: CCG Edicions, 2003. pàgs. 331-344.

SUREDA GARCIA, B.; MARCH, M. (2003): "De la secció unitària a les unitats de rangers i pioners i la renovació pedagògica de l'escoltisme mallorquí (significació i antecedents)". A: *XVI Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans: La renovació pedagògica*. Girona: CCG Edicions, 2003. pàgs. 345-355.

SUREDA GARCIA, B.; MOTILLA SALAS, X. (2001): "Educació de les mares i lluita contra la mortalitat infantil: Enric Alabern Sáez i la *Gota de Leche* de Maó (1906-1916)", *Revista de Menorca*, 1r semestre [Maó], pàg. 81-103.

SUREDA GARCIA, B.; MOTILLA SALAS, X. (2004): "Els llibres d'història de l'educació a les Balears (2000-2004)". A: *Lluc. Revista de cultura i d'idees* (núm. 842, novembre-desembre). Palma: L'espurna edicions, pàg. 16-18.

SUREDA GARCIA, B.; MOTILLA SALAS, X. (2005): «Regeneracionismo y protección a la infancia en la obra de Pere Ballester Pons (1856-1946)», DÁVILA, P.; NAYA, L.M. (Coord.): *La infancia en la historia: espacios y representaciones*. Donostia: Espacio Universitario / EREIN, tom II, pàg. 528-538.

SUREDA GARCIA, B.; VALLESPÍR SOLER, J. (1981). "Anotacions sobre la història de l'educació i la cultura popular". A: *Comunicaciones: V Jornades d'història de l'educació als Països Catalans*. Vic: Eumo.

SUREDA GARCIA, B.; VALLESPÍR SOLER, J.; ALLES PONS, E. (1992). *La producción de obras escolares en Baleares, (1775-1975)*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.

SUREDA NEGRE, J. (1978). "Un nou fracàs de la ideologia liberal burgesa a l'educació mallorquina. El Congrés Nacional de 1920". A: *Comunicacions de les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans*. Palma Mallorca: Departament de Pedagogia, pàg. 14-19.

T

TRIAS, B. (1948). *El colegio de Nuestra Señora de Montesión en Palma de Mallorca*. Palma de Mallorca: Imp. Alcover.

TUR, F.(1997). "Mestres i ensenyament a Eivissa: un llarg camí cap al segle XX". A: *Dones a les Illes, treball, esplai i ensenyament (1895-1945)*. Palma de Mallorca: Imp. Politécnica, pàg. 145-150.

V

VALENCIANO LÓPEZ, V. (2005): "Lectura, història local i Joan Josep Amengual i Reus. Sobre els apunts històrics de la vila de Binissalem". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.):

Història / històries de la lectura. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 371-382.

VALLESPIR SOLER, J. (1993). "El patronat, labor social i educativa". A: CABOT ROSSELLÓ, (Coord.): *El convent de Sant Bonaventura de Llucmajor. Història i art*, Llucmajor, Edició dels PP. Franciscans de la TOR de St. Francesc, pàg. 261-280.

VALLESPIR SOLER, J. (1982). "L'escola Professional de la Dona del Patronat Femení de Llucmajor". A: *Educació i Cultura*. núm. 4, pàg. 61-66.

VERDAGUER TRAVESÍ, J. (1958). *Alma Mater. (Primeros cincuenta años de la Escuela Profesional de Comercio de Palma de Mallorca)*. Palma de Mallorca: Imp. Bernardo Ferragut.

VILAFRANCA MANGUÁN, I. (1999): "L'educació d'adults per Joan Benejam. Un exemple de formació professional al segle XIX". A *La formació professional i les transformacions socials i econòmiques. Actes de les XIV Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Mataró: Ajuntament de Mataró, Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, pàg. 371-377.

VILAFRANCA MANGUÁN, I. (2001): "El maestro Joan Benejam Vives: una visió pedagògica". A *Publicacions des Born. Treballs de la Secció d'Estudis*, núm 9. Ciutadella: Cercle Artístic, pàg. 41-69.

VILAFRANCA MANGUÁN, I. (2002): "Joan Benejam Vives (1846-1922): Un mestre menorquí a l'avantguarda pedagògica". A *Revista Catalana de Pedagogia*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, Volum 1, pàg. 313-340.

VILAFRANCA MANGUÁN, I. (2002): *Mestre Joan Benejam Vives. Antologia d'un compromís pedagògic*. Menorca: Institut d'Estudis Menorquins.

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1989). "Magisterio y pensamiento psicológico en Mallorca (1900-1905)". A: *Revista Historia de la Psicología*, vol. 16, nº3/4, pàg. 189-196.

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1995). "Notes sobre la situació de la Psicologia a Mallorca a inicis de segle". A: *Lluc* nº 786, Palma de Mallorca, pàg. 31-35

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1996). "Situació econòmica i pressions del caciquisme sobre el Magisteri Illenc al voltant de la Restauració". A: *L'Arc*, pàg. 33-38.

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1997). "Activisme i educació social a les Illes Balears en el trànsit al segle XX". A: *Educació i Cultura*, nº10, Universitat de les Illes Balears, pàg. 49-60.

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1998). "Cronologia dels esdeveniments educatius més importants a Mallorca durant el segle XX". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 79-80.

VILANOVA RIPOLL, C.M. (1998). "El moviment de renovació educativa a Mallorca (1900-1936). Aportacions per a un model d'estudi". A: *L'Arc*, nº5, ICE-UIB, pàg. 17-23

VILANOVA RIPOLL, C.M. (2002). "Els escrits de Gabriel Alomar a *Vida Socialista*". A: *Educació i Cultura*, núm. 15, pàgs. 63-69.

VILAR PEREZ, Mª L.; SUREDA GARCIA, B. (1993). "L'expressió plàstica a Palma com a instrument de participació ciutadana en els primers anys de la restauració de la democràcia". A: *Espais i Temps d'oci a la història*, XI Jornades d'Estudis Històrics Locals, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear, pàg. 243-254.

VILAS GIL, P. (1995). *Joaquim Gadea Fernández. La vida d'un mestre*. Eivissa: Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears, Institut d'Estudis Eivissencs.

VIVES MADRIGAL, M. (1975). *Fites històriques d'instrucció pública a Pollença*. Pollença: Programa festes de Pollença, Ajuntament de Pollença.

VIVES MADRIGAL, M. (1981). "L'institucionisme a Mallorca". A: *Estudis Baleàrics*, nº2, pàg. 133-148.

VIVES REUS, A. (2005): "La biblioteca del Foment del Turisme de Mallorca". A: COMAS RUBÍ, F.; MOTILLA SALAS, X. (coord.): *Història / històries de la lectura*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics [Actes de les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals–XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana], pàg. 309-318.

X

XAMENA FIOL, P.; RIERA, F. (1986). *Història de l'Església de Mallorca*. Mallorca: Editorial Moll.

XAMENA FIOL, P. (1980). *Religiosas Trinitarias de Mallorca*. Mallorca: Autor-Editor.